

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

29 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte - Timofti Vladimir,

Judecători - Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al Armatei nr.07 din 14-15 noiembrie 1944 și deciziei Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean 2, din 25 noiembrie 1944, în cauza penală în privința lui

***Dudca Gheorghii xxx**, născut în anul xxx, și domiciliat la data condamnării în sxxxx, r-nul Otaci și*

***Marciuc Elizaveta xxxx**, născută în anul xxx, originară din s. xx, județul Iași și domiciliată la data condamnării în s. Luparia, județul Iași.*

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de recurs în anulare: 15.07.2020 – 29.09.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Armatei nr.07 din 14-15 noiembrie 1944 **Dudca Gheorghii** a fost condamnat în baza art.58-1 "b" Cod penal al RSFSR, la pedeapsa capitală, cu confiscarea averii.

Prin aceeași sentință, **Marciuc Elizaveta** a fost condamnată în baza art.58-6 Cod penal al RSFSR, la 15 ani închisoare, cu executarea pedepsei în lagăr de reeducare prin muncă, cu confiscarea averii.

2. Potrivit sentinței, **Dudca Gheorghii** a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, a comis trădare de Patrie, acceptând și efectuând activități de spionaj împotriva armatei roșii. **Marciuc Elizaveta** a fost declarată vinovată și condamnată pentru spionaj, iar fapta infracțională constatată, rezultând în faptul că în luna mai 1944, a fost racolată de serviciul secret român pentru efectuarea activității de cercetare în spatele armatei roșii, care se afla pe teritoriul României, practic fiind agent în legătură.

3. Prin decizia Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean 2, din 25 noiembrie 1944, pedeapsa capitală stabilită lui Dudca Gheorghii prin sentința Tribunalului Militar al Armatei nr. 7 din 14-15 noiembrie 1944, a fost înlocuită cu pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 20 ani, cu interdicția în drepturile pe un termen de 5 ani, în rest sentința a rămas în vigoare.

4. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, în temeiul art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței și încheierii cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Dudca Gheorghii și Marciuc Elizaveta.

În susținerea argumentelor formulate, Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a invocat că:

- în cadrul anchetării cauzei penale, precum și examinării acesteia de către Tribunalul Militar, nu a fost stabilit faptul trădării de patrie comise de către militarul Dudca Gheorghii și de spionaj de către Marciuc Elizaveta;

- a fost încălcat un drept fundamental al inculpaților Dudca Gheorghii și Marciuc Elizaveta, și anume la apărare, dat fiind faptul că cauza a fost examinată în lipsa unui apărător, participarea căruia era obligatorie;

- sentința și încheierea de condamnare emisă în privința lui Dudca Gheorghii și Marciuc Elizaveta, este o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, ceea ce conform art. 6 pct.44) din Codul de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată;

5. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Conform art. 3 lit. a) din Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7

noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „*activitate contrarevoluționară*” și „*trădare de patrie*”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, prin sentința Tribunalului Militar al Armatei nr.07 din 14-15 noiembrie 1944 Dudca Gheorghii a fost condamnat în baza art.58-1 "b" Cod penal al RSFSR, la pedeapsa capitală, cu confiscarea averii. Din conținutul sentinței rezultă că, Dudca Gheorghii a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, a comis trădare de Patrie, acceptând și efectuând activități de spionaj împotriva armatei roșii.

Prin aceeași sentință, Marciuc Elizaveta a fost condamnată în baza art.58-6 Cod penal al RSFSR, la 15 ani închisoare, cu executarea pedepsei în lagăr de reeducare prin muncă, cu confiscarea averii. Din conținutul sentinței, Marciuc Elizaveta a fost declarată vinovată și condamnată pentru spionaj, iar fapta infracțională constatată, rezultând în faptul că în luna mai 1944, a fost racolată de serviciul secret român pentru efectuarea activității de cercetare în spatele armatei roșii, care se afla pe teritoriul României, practic fiind agent în legătură.

Prin decizia Tribunalului Militar al Frontului nr.2 Ucrainean din 25 noiembrie 1944, pedeapsa capitală stabilită lui Dudca Gheorghii prin sentința Tribunalului Militar al Armatei nr. 7 din 14-15 noiembrie 1944, a fost înlocuită cu pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 20 ani, cu interdicția în drepturile pe un termen de 5 ani, în rest sentința a rămas în vigoare.

Verificând conținutul hotărârilor judecătorești contestate, se atestă că condamnații Dudca Gheorghii și Marciuc Elizaveta nu au fost asistați de un apărător, iar instanța de judecată nu a efectuat o analiză și nu a supus aprecierii în coroborare declarațiile condamnaților și probele conținute în dosarul respectiv, întemeindu-și, astfel, hotărârea de condamnare pe presupuneri.

La judecarea cauzei, Tribunalele Militare au ignorat în mod vădit principiile și normele fundamentale unanim recunoscute ale unui proces echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, având dreptul să se apere însuși și să fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Împrejurările expuse indică cert că erorile de drept comise de instanța de judecată în cadrul judecării cauzei penale respective, exprimate prin încălcarea vădită a drepturilor și libertăților fundamentale ale condamnaților, constituie

un viciu fundamental, care a afectat hotărârea atacată și dovedesc că în speță există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a lui Dudca Gheorghii și Marciuc Elizaveta.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a sentinței și deciziei irevocabile contestate, ca fiind afectate de un viciu fundamental, cu dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

6. În conformitate cu art.art.435 alin. (1) pct.2) lit. b), 453 alin.(1), 457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului Militar al Armatei nr.07 din 14-15 noiembrie 1944 și decizia Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean 2, din 25 noiembrie 1944 în privința lui Dudca Gheorghii și Marciuc Elizaveta, cu încetarea procesului penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală și reabilitarea acestora în conformitate cu Legea nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 29 septembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena